

Spălarea picioarelor - un act al slujirii

OPINII

DANIEL MARIS
Biserica Elim, Viena, Austria

Fiindcă există multe controverse pe tema spălării picioarelor, ne propunem să relatăm un mod de slujire pe care Domnul Isus l-a săvârșit cu ucenicii înaintea de patima Lui. Când vorbim despre slujire, în textul nostru, ne referim la două moduri de slujire: să slujești și să accepți slujirea. Spălarea picioarelor, pe care Domnul Isus a săvârșit-o în timpul Cinei cu ucenicii, nu se poate înțelege ca o faptă bună, pentru că a fost într-un cadru diferit ca loc și timp. Iar scopul nu a fost cel obișnuit, ci acesta constituia un act simbolic și un exemplu de slujire.

Spălarea picioarelor în Vechiul Testament

Textul acesta din Ioan 13 cu privire la spălarea picioarelor este greu de înțeles dacă nu privim în urmă la lumea antică, la obiceiurile și scopul cu care se făcea. Un mare ajutor în a elucida acest simbol din Ioan este să privim în urmă și la modul în care practicau spălarea picioarelor popoarele greco-romane. Nu vrem să intrăm în amănunte despre această practică la mai multe popoare, deoarece ar fi o temă foarte largă, iar scopul nostru nu este acesta. Totuși, amintim câteva contexte ale spălării picioarelor din perioada Vechiului Testament și a iudaismului timpuriu.

În Cartea Exodului 30:17-21, este prezentat un act cultic obligatoriu pentru preoți când mergeau la cortul întâlnirii. Dacă am analiza aceste lucruri amănunțit, am înțelege pericopa ioanită mult mai bine. La cortul întâlnirii trebuia să fie un lighean de aramă, pus între cortul întâlnirii și altar, în care să își spele mâinile și picioarele Aaron și fiii lui, în calitate de preoți. Acesta era un act al pregătirii preoților pentru intrarea în locul preasfânt. Este posibil ca spălarea inițială din Exod 29:4 să fi fost valabilă toată viața, căci nu o mai găsim repetată, dar mâinile și picioarele trebuiau spălate de fiecare dată.

Un alt lucru pentru care se făcea spălarea picioarelor, era pentru igiena casnică și confort (2 Samuel 11:8, Cântarea Cântărilor 5:3). Datorită încălțămintei și prafului din Orient, pentru o igienă minimă era nevoie măcar de spălarea picioarelor.

Cea mai frecventă metodă în Vechiul Testament o găsim cu privire la spălarea picioarelor ca semn de ospitalitate (Geneza 18). La întâlnirea cu mesagerii lui Dumnezeu, ca semn al ospitalității, Avram zice: „Îngăduie să vi se aducă puțină apă ca să vi se spele picioarele”. Un alt exemplu îl găsim în Geneza 24, unde Laban aduce apă ca să li se spele picioarele lui Eleazar și slujitorilor lui.

Spălarea picioarelor în Noul Testament

Și în Noul Testament găsim mai multe texte care ne vorbesc despre spălarea picioarelor (din care reiese că aceasta nu mai constituie un act cultic de consacrare sau curățire) și care prezintă clar motivația slujirii. În Evanghelia după Luca, capitolul 7:36-50 ne este prezentată o femeie păcătoasă care unge picioarele Domnului Isus cu mir, le stropește cu lacrimi, apoi le șterge cu părul capului ei - episod petrecut în casa unui fariseu. Trebuie specificat că această ungere este diferită față de cea din Betania, relatată în celelalte Evanghelii (Matei 26:6-13, Marcu 14:3-9 și Ioan 12:1-8). Doctorul Luca nu scrie despre ungerea din Betania. Putem observa diferențele foarte clar, una se petrece în casa unui fariseu din Galileea, alta are loc în Betania, lângă Ierusalim. În casa fariseului slujește o femeie păcătoasă, în Betania slujește o ucenică. Aceste ungeri se derulează în perioade de timp diferite, așa că opinia că este una și aceeași lucrare în ambele cazuri nu are suport. Modul prin care această femeie a ales să slujească a fost prin sacrificarea pentru ungerea picioarelor lui Isus a unei miresme scumpe, valorând munca a 400 de zile. Chiar și astăzi contravaloarea atâtor zile lucrate ar fi o avere, cu mult mai mult atunci. Probabil că modalitatea de slujire nu a fost premeditată, pentru că o femeie nu avea voie să-și descopere capul în public, dar acțiunile s-au precipitat spontan, atât plânsul, cât și ștergerea picioarelor cu părul capului ei. La fel de spontan a fost și faptul că a sărutat mult picioarele lui Isus, care nu a izvorât dintr-o atracție omenească, ci a fost o dovadă a închinării totale. Femeia aceasta a slujit lui Isus cu toate resursele, cu toată dragostea prin care s-a manifestat, trecând peste inhibițiile proprii, de aceea Domnul i-a iertat toate păcatele. În relatarea din Betania, în Evanghelia după Ioan, observăm clar că este vorba tot de slujire. Modul în care a acționat Maria, întocmai ca și femeia păcătoasă, a făcut ca cei din jur să rămână uimiți. Iuda a socotit ca o risipă ceea ce a făcut Maria, însă Domnul afirmă că slujind în felul acesta ea a făcut un lucru frumos pentru El, pregătindu-L în vederea îngropării.

În 1 Timotei 5:9, apostolul Pavel îi scrie lui Timotei condițiile necesare ca o văduvă să poată fi înscrisă în lista văduvelor bisericii, între care este și „să fi spălat picioarele sfinților”.

Concludem, deci, afirmând că dacă în V.T. spălarea picioarelor a fost prezentă ca act cultic, metodă de igienizare și ca semn de ospitalitate, în N.T. ea este prezentă ca un act de slujire.

*„Voi Mă numiți
«Învățătorul și
Domnul» și bine
ziceți, căci sunt.
Deci dacă Eu, Dom-
nul și Învățătorul
vostru, v-am spălat
picioarele, și voi sun-
teți datori să vă spă-
lați picioarele unii
altora. Pentru că Eu
v-am dat o pildă, ca
și voi să faceți cum
am făcut Eu.”
(Ioan 13.13-15)*

Continuare...